

# Yashil

## IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

10  
2023



08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi  
08.00.02 Makroiqtisodiyot  
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti  
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti  
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti  
08.00.06 Ekonometrika va statistika  
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit  
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit  
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti  
08.00.11 Marketing  
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot  
08.00.13 Menejment  
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari  
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti  
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya  
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati



74-91 xalqaro daraja  
ISSN: 2992-8982



# Yashil

## IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

### Bosh muharrir:

Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

*Elektron nashr. 1180 sahifa, 30-oktyabr, 2023-yil.*

### Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

### Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

### Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Salimov Oqil Umriqov, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., TDU rektori

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori

Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dotsent

Djumaniyazov Maqsud Allanazarovich, Qoraqalpog'iston Respublikasi Tabiat resurslari qo'mitasi raisi

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori

Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori

Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU profesor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU Marketing kafedrasida professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., prof., Atrof-muhit va tabiatni muhofaza qilish texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Musyeva Shoira Azimovna SamDu IS instituti professori

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Nomozova Qumri isoyevna Geologiya fanlari universiteti "Iqtisodiy geologiya" kafedrasida dotsenti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU Ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalar departamenti rahbari

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU huzuridagi PKQTUMOTMXHB mutaxassis

### Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

**Muassis:** "Ma'rifat-print-media" MChJ

**Hamkorlarimiz:** Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.



# MUNDARIJA

Qishloq xo'jaligida innovatsion xizmatlar infratuzilmasini rivojlantirishning nazariy asoslari.....	8
<b>Sharipov Kongratbay Avezimbetovich</b> , professor, <b>Zaynutdinova Umida Djalalovna</b> , dotsent	
O'zbekiston-Turkiya do'stligi azaliy qadryatlarimiz zaminida yashab kelmoqda.....	13
<b>O'sman Mesten</b> , Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya-O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari	
O'zbekistonda turizm sohasining rivojlanishini davlat tomonidan	
qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish.....	15
<b>Akkulov Abdulaziz Uralboyevich</b> , mustaqil tadqiqotchi	
O'zbekiston Respublikasini "Yashil" iqtisodiyotga o'tish istiqbollari. Muammolar va yechimlar.....	19
<b>Mirzayev Bexruz Abdulla o'g'li</b> , doktorant	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda "Yashil" iqtisodiyotning o'rni.....	26
<b>Sevara Yaxshimuratova Rustam qizi</b> , assistent-o'qituvchi	
Sanoat barqarorligini ta'minlashda yashil energetikaning o'ziga xos xususiyatlari.....	29
<b>Kadirov Abdumalik Matkarimovich</b>	
Republikamizda "yashil iqtisodiyot"ni shakllantirishda agroxiizmatlarni	
rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari.....	36
<b>Mirzayev Q. J.</b> , i.f.d., professor; <b>Jonuzokov M. K.</b> , assistent o'qituvchi	
"Yashil" obligatsiyalarni muomalaga chiqarishning nazariy va amaliy jihatlari.....	40
<b>E. I. Nosirov</b> , i.f.n., dotsent	
Turizm sohasidagi loyihalarni kreditlash amaliyotini takomillashtirish.....	46
<b>Matkabulova Dilorom Xalilullayevna</b> , PhD	
Koreya Respublikasida yashil (eko) turizmning rivojlanish yo'nalishlari va muammolari.....	51
<b>Islomova Dilrabo Salomovna</b> , kafedra assistenti	
Moliyaviy menejment tizimini transformatsiyalashda raqamli marketing	
samaradorligini baholashning nazariy yondashuvlari.....	55
<b>Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich</b> , PhD, dotsent	
Samarqand viloyati ekologik turizm salohiyatidan samarali	
foydalanish asosida ekoturizm klasterlarini shakllantirish.....	62
<b>Abduraxmanova Aqida Fayzulla qizi</b> , i.f.b.f.d.; <b>Axrorov Farxod Baxriddinovich</b> , i. f. n.; <b>Xo'jamov Bobur</b> , tadqiqotchi	
Ichki turizmni rivojlanlantirishda davlatning o'rni.....	68
<b>Dehqonov Burxon Rustamovich</b> , tayanch doktorant	
O'zbekistonda turizm sohasini rivojlanishiga global trendlarning ta'siri.....	72
<b>Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich</b> , i.f.d., professor	
Assessment of the Current State of the Market and Procedure For Lending	
to Subjects of Tourism Services of the Republic of Uzbekistan.....	79
<b>Karimova Aziza Maxomadrizoyevna</b> , PhD, docent; <b>Maqsudov Orif Shakirovich</b> , assistant	
Islomiy moliya instrumentlari (muzoraba va mushoraka) va ularni tijorat banklarida qo'llash.....	84
<b>Madraximova Gulasal</b> , dotsent; <b>Safarova Nasiba</b> , magistrant	
Mamlakatimizda "Yashil" iqtisodiyot asosida barqaror rivojlanishni ta'minlashning o'ziga xos jihatlari.....	90
<b>Mustafaqulov Yangiboy Bo'riqulovich</b> , <b>Todjimamatova Mashhura Erkinovna</b> ;	
<b>Nurmatova Hilola A'zamovna</b> ; <b>Berdieva Aziza G'anisher qizi</b> ; <b>Egamberdieva Oydin Abror qizi</b>	
Ways to Improve the Green Recovery in Uzbekistan by Investment and Trade.....	97
<b>Nurbek Khalimjonov</b> , assistant	
Evaluating the Path Towards Sustainable Tourism Development in the Republic of Uzbekistan.....	102
<b>Khusniddin Egamnazarov</b>	
Nexus Between Climate Change and Energy Consumption in Uzbekistan: A Time Series Analysis.....	106
<b>Sarvar Mamasoliyev</b> ; <b>Shodiyor Toxirov</b>	
O'zbekistonda mice turizmini barqaror rivojlanishida qulay infratuzilma.....	112
<b>Xalimova F. N.</b> , katta o'qituvchi	
Ichki turizmni rivojlantirishning ilg'or xorijiy tajribasi va uni	
O'zbekistonda qo'llashning iqtisodiy afzalliklari.....	115
<b>Matkarimov Jahongir Shamuratovich</b> , mustaqil tadqiqotchi	
Agroturizmni rivojlantirish orqali hududlarning barqaror rivojlantirish imkoniyatlari.....	122
<b>Jo'rayeva Nargiza Abduvohidovna</b> , kafedra dotsenti	



Turizm sektorida milliy hunarmadchilik mahsulotlarining rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.....	126
<b>Xushnazarova Maxzuna Gulamdjanovna</b> , kafedra assistenti	
Роль религиозного туризма в экономике Узбекистана.....	132
<b>Рахимова Дилфуза Мирзакасимовна</b> , преподаватель	
Turistik sanoatining investitsion jozibadorligini boshqarish va samaradorligini baholash.....	139
<b>Sa'dullayeva Gulnoza Sodiqli</b> , PhD	
Turizmga innovatsion texnologiyalarni joriy qilish shart sharoitlari.....	144
<b>Po'latov Ma'murjon Murodjon o'g'li</b> , doktorant	
O'zbekistonning "yashil iqtisodiy strategiyasi" va uni amalga oshirishning asosiy yo'nalishlari.....	147
<b>Bekmirzayev Mirzoxid Adashaliyevich</b> , dotsent	
An Analysis of the Structure of Trade Between China and Uzbekistan.....	150
<b>Cao Gang</b> , PhD Candidate	
"Daka-Tex" MCHJ XKning marketing faolyatining takomillashtirish.....	160
<b>Musyeva Shoira Azimovna</b> , kafedra professori	
Mamlakat iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda oziq-ovqat xavfsizligining o'rni.....	164
<b>Ibragimov G'ayrat Ablaqulovich</b> , PhD; <b>Shukurova Nilufar Qahramonova</b> , tadqiqotchi;	
<b>Umurov Islombek Furkatovich</b> , tadqiqotchi; <b>Tojiqulov Samandar Orufjon o'g'li</b> , tadqiqotchi	
MDH davlatlarida chorva va parandachilik o'sish dinamikasi.....	169
<b>Abidov Abdujabbor Abduxamidovich</b> , t. f.n., dotsent	
Tijorat banklarida foiz stavkaning likvidlikka ta'siri.....	179
<b>Berdiyarov Baxriddin Tavasharovich</b> , iqtisodiyot fanlari doktori, professor	
O'zbekiston moliya bozorini jahon moliya bozoriga integratsiyalashuvining dolzarb masalalari.....	186
<b>Burxanov Aktam Usmanovich</b> , i.f.d., prof.; <b>Xudoyqulov Xurshid Xurramovich</b> , i.f.d., prof.	
O'zbekiston Respublikasining Jahon savdo tashkilotiga a'zo bo'lishiga oid.....	191
<b>Ruzibayev Jahongir Nodirovich</b>	
O'zbekistonda ikkilamchi qimmatli qog'ozlar bozori hozirgi holati tahlili.....	194
<b>Ro'ziqulov Abdimo'min Qussam o'g'li</b> , mustaqil izlanuvchi	
Raqamli texnologiyalar orqali turizm industriyasini rivojlantirish usullari.....	200
<b>R. P. Zarikeyev</b> , mustaqil doktorant	
Korxona iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda inson resurslaridan foydalanish amaliyoti.....	206
<b>Abdualimov Ashraf Qurbonaliyevich</b> , doktorant	
Oliy ta'lim muassasalarida to'lov-kontrakt shakli mablag'lari bo'yicha xarajatlar	
va ular hisobining amaldagi holati.....	211
<b>Abdujalilova Dilnoz Abdusattorovna</b> , doktorant	
O'zbekistonda oziq-ovqat bozori nazariy tahlili.....	216
<b>Abduraxmanova Zuxra Toxir qizi</b> , doktorant	
Sug'urta munosabatlarini takomillashtirishning istiqbollari.....	221
<b>Abdutarapova Dildora Farxodjon qizi</b> , doktorant	
Functions of Management in Education and Its Significance.....	231
<b>Akhatova Shakhnoza Akram kizi</b> , teacher	
Qishloq xo'jaligi korxonalarini moliyalashtirishni yangicha	
usullarini o'rganishning ayrim dolzarb masalalari.....	235
<b>Ametov Quvondik Mamatjanovich</b> , mustaqil izlanuvchi	
Yog'-moy sanoati korxonalari kapitali rentabelligini oshirish yo'nalishlari.....	238
<b>Amirzoda Hamrayev</b> , katta o'qituvchi	
Banklararo to'lov tizimini raqamli iqtisodiyotdagi rolini oshirish choralari.....	244
<b>Amonov Alisher</b> , o'qituvchi	
Baholash faolyatini raqamlashtirish istiqbollari.....	248
<b>Bobirjon Aktamov</b> , katta o'qituvchi	
Marketing xizmati samaradorligini baholashda PEST tahlil usulining ahamiyati va qo'llash imkoniyatlari.....	253
<b>Boyyigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li</b> , katta o'qituvchi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarining vujudga kelish zarurati, umumiy hisobotlarining tuzilishi	
va O'zbekistonning MHXSga o'tishida vujudga keladigan muammolar va ularni bartaraf etishning istiqbolli	
yo'nalishlari.....	259
<b>Djurayeva Iroda Bahrom qizi</b> , doktorant, o'qituvchi	
Samaradorlikni korxona iqtisodiyotida tutgan o'rni.....	265
<b>Fayziyeva Nilufar Shuxrat qizi</b> , PhD, katta o'qituvchi	





Avtomobil transporti korxonalarida amortizatsiya xarajatlari va uning hisobini takomillashtirish masalalari...	269
<b>G'anibayev Ilxomjon Shokiraliyevich</b> , doktorant	
Turistlar statistik hisobini olib borish bo'yicha xalqaro standartlar va tajribalar tahlili .....	275
<b>Jumanova Zilola To'ychiyevna</b> , doktorant	
Tijorat banklari ipotekali kreditlarining qaytuvchanlik holatini barqarorlashtirish choralari .....	280
<b>Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li</b> , kafedra o'qituvchisi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida soliqlar va boshqa majburiy to'lovlarni amalga oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish .....	284
<b>M. Samiyeva</b> , kafedra assisenti	
Assessment of the Economic Effectiveness of the Railway Transport System .....	288
<b>Mannonov Shahruhmira Abdurashidovich</b> , independent researcher	
O'zbekistonda mikromoliya tashkilotlarining iqtisodiy faoliyat samaradorligini oshirish yo'llari .....	294
<b>Nazarova Muslima Nazarovna</b> , PhD, i.f.f.d., katta o'qituvchi	
Mamlakatimizda xizmat ko'rsatish sohasini rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari .....	301
<b>Odilov Dilshodjon Tulqinovich</b>	
O'zbekistonda paxtachilik majmuasining iqtisodiy samaradorligini oshirish .....	307
<b>Xoliqov Tolibjon Luptullaevich</b> , kafedra assistenti	
Ta'lim tizimi boshqaruvida "time menejmenti" texnologiyalarini qo'llash .....	311
<b>Radjabova Gavxar Umarovna</b> , kafedra dotsenti	
Improving Trade Effectiveness Through Merchandising: Theory and Practice .....	316
<b>Ravshan Aliyevich Allayorov</b> , Associate Professor	
An'anaviy moliya tizimidagi yangi yondashuv va yechimlar .....	319
<b>Abrorov Sirojiddin</b> , PhD; <b>Bunyod Usmonov</b> , PhD	
Ijtimoiy fondlar va maqsadli jamg'armalar faoliyatini takomillashtirish .....	325
<b>Samiyeva Gulnoza Toxirovna</b> , PhD, i.f.f.d.	
Tikuv-trikotaj korxonalarining brend jozibadorligini marketing strategiyalari asosida oshirish .....	332
<b>Sh. Sh. Ziyayeva</b> , katta o'qituvchi	
Surxondaryo mintaqasining ekoturizm salohiyati nuqtayi nazaridan baholash .....	337
<b>Soatov Yusuf Xo'jayor o'g'li</b> , mustaqil tatqiqotchi	
Совершенствование учета неиспользованных основных средств в Республике Узбекистан .....	340
<b>Усманов Фаррух Обитхонович</b> , научный сотрудник кафедры	
An'anaviy moliya tizimining metodologik muammolari, shuningdek moliya tizimida yuz beruvchi inqirozlar va ziddiyatli vaziyatlarning yuzaga kelish sabablari .....	348
<b>Xabibullayev Dadajon Ro'ziboyevich</b> , stajor tadqiqotchi; <b>Sindarov Fazliddin Kaxramonovich</b> , kafedra assistenti	
Dehqon xo'jaliklarida mahsulot yetishtirish samaradorligini oshirishda tomorqa xizmati klasterlarini takomillashtirish .....	355
<b>Xamrayeva Sayyora Nasimovna</b> , kafedra professori; <b>Ochilova Nargiza Akramovna</b> , doktorant	
Transport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini mexanizmlarini rivojlanishining asosiy tamoyillari .....	360
<b>Nosirov Javlonbek Jamoliddin o'g'li</b> , doktorant; <b>Raxmatov Ziyodullo Nosirovich</b> , dotsent	
BMT Barqaror rivojlanish maqsadlari doirasida kambag'allikni qisqartirish va oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlash masalalari .....	363
<b>Yusupov M. S.</b> , PhD	
Мировые финансовые центры точки роста экономики .....	369
<b>Абдуллаев Анвар Фархадович</b> , PhD., доцент кафедры	
XX asr jadid ma'rifatparvarlari Abdurahmon Toshkandiy va Abdulla Avloniy ijtimoiy qarashlaridagi umumiylik va xususiylik .....	375
<b>Abrorxon Asatulloev Asatulloevich</b> , PhD	
Математическое обоснование вычисления моды и медианы в статистике .....	379
<b>Бердикулова Ирода Райимкуловна</b> , старший преподаватель; <b>Усманов Шахзод Шохрухович</b> , студент	
Yirik soliq to'lovchi korxonalar faoliyatini rag'batlantirishda soliq ma'murchiligining istiqbollari .....	390
<b>G'aniyev Shaxriddin Vohidovich</b> , i. f. d., <b>Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich</b> , PhD	
Sog'lomlashtirish turizmi klasterlari faoliyatida innovatsion faoliyatni boshqarishning kross-innovatsiyalar asosidagi modeli .....	395
<b>G'ofurov Azizbek Umarjonovich</b> , mustaqil tadqiqotchi	
Tijorat banklari faoliyatidagi kredit risklarini boshqarishni takomillashtirish yullari .....	400
<b>J. Y. Isakov</b> , i.f.d., professor	



Mehnat bozorining raqamlashgan iqtisodiyotdagi statistik masalalari.....	405
<b>A. Abduvohidov</b> , i. f.d., professor	
Davlat oliy ta'lim tashkilotlarida xarajatlar hisobini yuritish.....	407
<b>Karayev Payzillaxon Yusufxonovich</b> , PhD	
Актуальная ситуация в сегменте теневой экономики в Республике Узбекистан.....	412
<b>Кошанов Абдимурат</b> , независимый исследователь	
O'zbekistonda moliyaviy hisob va hisobotni MHXSlariga transformatsiya qilishda asosiy vositalar hisobini tashkil etish masalalari .....	416
<b>Qurbonova Shaxrinov</b> , doktorant	
Erkin iqtisodiy hududlarda investitsion faollikni oshirish masalalari.....	420
<b>Qilicheva Kamola Muzaffarovna</b> , mustaqil tadqiqotchi	
Mahalliy byudjetlar xarajatlari ijrosining samaradorligini oshirish masalalari (Jizzax viloyati misolida).....	425
<b>Mamayusupov Omonulla Mamatqulovich</b> , erkin izlanuvchi	
Sug'urtada assistans xizmatlarini takomillashtirish .....	433
<b>Maxmudov A. M.</b>	
Цифровизация бухгалтерского учета.....	439
<b>Мирсодиқова Дилобар Дилшод кизи</b> , самостоятельный соискатель	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini rivojlantirishning moliyaviy mexanizmini takomillashtirish.....	445
<b>Nasurova Kamola Ravshanovna</b> , PhD	
Повышение эффективности депозитной политики в коммерческих банках.....	451
<b>Нуриллаев Рахмат Ярашевич</b> , к.с.х.н., доцент; <b>Нуриллаев Шердил Жамолиддин угли</b> , магистр	
Hufiyona iqtisodiyotni qisqartirish orqali mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish mexanizmlari .....	456
<b>Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li</b>	
Uy-joy fondi boshqaruvini samarali tashkil etish .....	460
<b>Berdiyeva Dilfuza Axatovna</b> , PhD, dotsent	
Экономика знаний как высший ступень развития инновационной экономики .....	466
<b>Хасанхонова Ноди́ра Исаметдиновна</b> , PhD	
Kichik biznes subyektlarini samarali investitsiyalashning ilg'or xorijiy davlatlar tajribasi.....	471
<b>Ruziyeva Dilobar Isomjonovna</b> , iqtisod fanlari nomzodi	
Davlat-xususiy loyihalarining mazmun-mohiyati, ilmiy-nazariy asoslari .....	481
<b>Suleymanov Farrux Raximjonovich</b> , mustaqil izlanuvchi	
Комплексный анализ хозяйственно-экономической деятельности и устойчивости АО "Узавтосаноат" .....	487
<b>Туйчиев Комилжон Лазизович</b> , доцент кафедры	
Экономическая сущность и важность повышения эффективности производства каракулеводческой продукции.....	493
<b>Тулкин Хайтмуродович Фармонов</b> , профессор; <b>Нуриллаев Жамолиддин Ярашевич</b> , докторант	
O'zbekistonda tijorat banklari emission operatsiyalarining dolzarb masalalari .....	499
<b>O'ktamova Nozima Narzulla qizi</b> , PhD, kafedra dotsenti	
Инновационные методы энергосбережения как способ повышения конкурентоспособности предприятия.....	503
<b>Хамдамова Гавхар Абсаматовна</b> , к.э.н., профессор	
Hudud sug'oriladigan yerlarida suv resurslaridan foydalanish holati tahlili .....	508
<b>Shoxujayeva Zebo Safoyevna</b> , i. f.n., professor, katta ilmiy xodim	
Hududlarning moliyaviy-investitsion salohiyatini oshirishning nazariy va amaliy jihatlari .....	513
<b>Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi</b> , kafedra dotsenti i.f.d.	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikda xodimlar faoliyatining axborot tizimlarini samarali tashkil qilish.....	521
<b>Yuldashev Furqat Nurilloevich</b> , doktorant	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyoti sharoitida elektron biznesni rivojlantirish yo'llari .....	524
<b>Boboqulov Sanjar Baxronkulovich</b> , PhD; <b>Akramov G'ayrat Otobek o'g'li</b> , talaba	
An Analysis of Green Taxation and Its Effect on Economic Growth .....	530
<b>Fayzieva Nargiza Rabimovna</b> , PhD	
Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishning nazariy jihatlari .....	537
<b>Qurbonov Jasurbek Pozilovich</b> , kafedra dotsenti	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida turizm industriyasining rivojlanishi va istiqboli .....	540
<b>Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich</b> , PhD, kafedra dotsenti	



O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	544
<b>Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna</b> , mustaqil tadqiqotchi	
Markaziy Osiyo davlatlarida rekreatsiya turizmi.....	548
<b>Shaymanova Nigora Yusupovna</b> , doktorant	
Korxona investitsiyalari xususidagi ilmiy-nazariy yondashuvlar va qarashlar evolyutsiyasi.....	552
<b>Eshqo'ziyev Oxunjon Oybek o'g'li</b> , doktorant	
O'zbekiston sanoatining rivojlanish tendensiyalari, muammo va yechimlari.....	559
<b>Shavqiyev Erkin</b> , i. f. n.	
"Yashil iqtisodiyot"ga o'tish zaruriyati, dastaklari va uning o'ziga xos tamoyillari .....	565
<b>Berdiyev Baxtiyor Sodiqovich</b> , kafedra dotsenti	
Innovatsion faoliyatni rivojlantiruvchi omillar va ulardan samarali foydalanish yo'nalishlari .....	571
<b>Ashurov Maxammadjon Sotvoldiyevich</b> , i.f.n., kafedra dotsenti	
Ijtimoiy tarmoqlar analitikasi.....	576
<b>S. Qulmatova</b> , PhD, dotsent	
Analysing the Functioning of Enterprise Management in the Context of Institutional Reforms .....	581
<b>Kurpayanidi Konstantin Ivanovich</b> , Professor	
Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishi samaradorligini baholash .....	586
<b>Ruxsatova Rushana O'ktamovna</b> , erkin tadqiqotchi	
Soliq tushumlarini prognozlashtirish modellarini qurishning klassik va intellektual usullari.....	593
<b>Narmanov Ulug'bek Abdugapparovich</b> , PhD; <b>Maqsudov Azamat Maqsud o'g'li</b>	
Kompaniyani samarali boshqarishda marketingning o'rni va uning tamoyillarini qo'llash istiqbollari.....	598
<b>Usmonova Dilfuza Ilhkomovna</b> , kafedra dotsenti	
Экономическая безопасность и факторы влияющие на неё.....	602
<b>Абдишукуров Шерзод Шавкат угли</b> , научный сотрудник	
Oliy ta'lim muassasalarining moliyaviy manbalari bo'yicha xarajatlar hisobi va uni takomillashtirish.....	608
<b>Artikov Kurbonazar Amonovich</b> , mustaqil ilmiy tadqiqotchi	
Innovatsion iqtisodiyot sharoitida inson kapitaliga yo'naltirilgan investitsiyalarning ahamiyati.....	614
<b>Asamxodjaeva Shoira Shukurullaevna</b> , katta o'qituvchi	
Перспективы развития инноваций и роль стартапов: зарубежный опыт, проблемы и решения.....	618
<b>Ачилова Ширин Шавкат кизи</b> , старший преподаватель	
Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslarni kreditlashda garov ta'minotini takomillashtirish .....	622
<b>Bazarova Nigora Ravshanovna</b> , kafedra dotsenti	
Sug'urta tashkilotlari investitsiya faoliyatini boshqarish masalalari .....	627
<b>Kenjayev Ilhom G'iyozovich</b> , iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)	
Organizational Factors Influencing Leadership Styles and Procurement Outcomes .....	632
<b>Saidakhmedov Islomjon Uligbekovich</b> , Scientific researcher	
Tijorat banklari faoliyati samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish yo'llari .....	637
<b>Mirpulatova Luiza Mansurovna</b> , doktorant	
Tijorat banklarining tadbirkorlik subyektlarini kreditlash metodologiyasining ekonometrik tahlillari.....	642
<b>Norov Akmal Ruzimamatovich</b> , DSc, kafedra professori	
Tijorat banklarida kreditlash amaliyotini takomillashtirish yo'llari .....	649
<b>Norova Nozima Nabiyevena</b> , katta o'qituvchi	
Hufiyona iqtisodiyotni qisqartirish orqali mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish mexanizmlari .....	657
<b>Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li</b>	
Jahondagi kuzatilayotgan globallashtirish va tabiatdagi o'zgarishlar oqibatida kelib chiqayotgan turli xatarlardan himoya qilishda sug'urta tashkilotlari oldida turgan vazifalar ("O'zbekinvest" EISK AJ misolida).....	661
<b>Sayfullo Mirzoyev</b>	
International Experiences on Restoration of Financial Stability Through Indicators in Commercial Banking Sector .....	666
<b>Solijonova Muxlisa Azamatovna</b>	
Pensiya yoshining pensiya ta'minoti tizimiga ta'siri.....	668
<b>Tursunov Jaxongir Pulatovich</b> , DSc	
Mamlakat iqtisodiyotini islom moliya instrumentlari orqali rivojlantirish istiqbollari.....	673
<b>Xalikov Ulug'bek Rustamovich</b> , PhD	
Sug'urta kompaniyalari va tijorat banklari integratsiyalashuv jarayonini zarurligi va ahamiyati.....	678
<b>Xudoyberdiyeva Sadoqat Abdumannonova</b> , mustaqil izlanuvchisi	



Qishloq xo'jaligi korxonalarini davlat tomonidan qo'llab quvvatlashning innovatsion menejment tamoyillari...	683
<b>Shaniyazova Zamira Oralbayevna</b> , PhD	
Тенденции развития жилищного строительства.....	688
<b>Алиева Зилола Маматвалиевна</b> , доцент кафедры	
Tadbirkorlik subyektlarini moliyalashtirishning innovatsion usullari.....	692
<b>Shakirova Nigora Axralovna</b> , kafedra dotsenti v.b.	
Nodavlat notijorat tashkilotlari mablag'larining shakllanishi va nazorat qilinishi.....	698
<b>Xusanov Nishonboy Abdusattarovich</b> , filologiya fanlari doktori, professor	
Спиртные напитки - вред здоровью .....	702
<b>Кариева Халима Икромжоновна</b> , старший преподаватель кафедры	
Importance of Social Infrastructure Development in Rural Areas .....	706
<b>Munisa Alimova</b>	
Davlat xizmatida agile loyiha boshqaruvi texnologiyasidan foydalanish .....	709
<b>Ishaqova Zebo Murodovna</b> , f.f.n. (PhD), tadqiqotchi	
Korxonalar moliyaviy tahlilining ahamiyati .....	714
<b>Karimov Eminjon Gapardjonovich</b> , doktorant	
Рекреация как основа духовно-культурного возрождения нации и социально-экономического развития страны .....	716
<b>Алимова Гузал Алишеровна</b> , Доктор философии (PhD) по экономическим наукам	
Развитие тепличного плодородоводства и создание в отрасли цепочки добавленной стоимости Республики Узбекистан.....	722
<b>Дурманов Акмал Шаймарданович</b> , PhD, доцент кафедры	
Oliy ta'lim muassasalarida ilmiy-tadqiqot faoliyatini rivojlantirishning innovatsion usullari.....	734
<b>Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li</b> , DSc, mustaqil izlanuvchi	
Роль виртуальных банков в развитии экономики Узбекистане.....	738
<b>Каримов Нарбой Ганиевич</b> , доктор экономических наук; <b>Ниязметов Мансур Рустамович</b>	
Xotin-qizlarni ish bilan ta'minlashga ko'maklashish imkoniyatlari .....	742
<b>Xayitov Abdimannon Buxarovich</b> , iqtisod fanlari nomzodi	
Maxsus iqtisodiy zonalar: mazmun-mohiyati, ulardagi investitsiya muhitini yaxshilash .....	748
<b>Ja'sur Umirzoqov Artiqboy o'g'li</b> , PhD, dotsent	
Современные тенденции формирования системы критериев рабочих мест в условиях экологизации экономики .....	754
<b>Ходжаева Нодирахон Абдурашидовна</b> , PhD, профессор	
Yangi O'zbekistonda xizmatlar sohasi – mamlakat taraqqiyotining drayveri .....	760
<b>Yusupov Muxamadamin</b> , kafedra dotsenti	
Oliy ta'lim tizimida olib borilayotgan islohotlarning zarurati .....	767
<b>Anvar Bazarbayevich Gafurov</b> , PhD (i.f.f.d)	
Kichik sanoat zonalaridagi korxonalar raqobatbardoshligini oshirish.....	774
<b>Shodmonqulov Kamoliddin Murodillayevich</b> , kafedra dotsenti v.b.	
Pensiya yoshining pensiya ta'minoti tizimiga ta'siri.....	778
<b>Tursunov Jaxongir Pulatovich</b> , DSc	
Tibbiy sug'urtada innovatsiyalar va IT-texnologiyalarning qo'llanilishi .....	784
<b>Xalikulova Gulzada Tadjimuratovna</b> , PhD, kafedra dotsenti	
Improvement of Scientific Methodological Bases of Innovative Management of Higher Education Institutions. ....	789
<b>Gafurova Dilshoda</b> , PhD	
Leveraging Public-Private Partnerships for Strategic Investment Financing.....	793
<b>Yakubova Samira</b> , PhD	
Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida banklarning o'rni.....	797
<b>Adilova Zohida Ikromjonovna</b>	
Turistik resurslarning salohiyatdan samarali foydalanishning nazariy asoslari .....	801
<b>Alimardonova Zebuniso Mamarajabovna</b> , mustaqil izlanuvchi	
Respublikamizda qimmatli qog'ozlar bozorini raqamlashtirishning o'ziga xos jihatlari .....	805
<b>Xojiyev Jaxongir Dushabayevich</b> , kafedra dotsenti v.b.	
Исследование алюминиевого порошка как строительный материал .....	809
<b>Шарипова Мадина Конгратбаевна</b> , преподаватель	
Bank tizimi samaradorligini oshirishda chakana bank xizmatlarining o'rni.....	812
<b>Raxmatov Temur Sotiboldiyevich</b> , PhD	





Lizing faoliyatini kreditlashda anderraytingdan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari .....	818
<b>Latipova Shaxnoza Maxmudovna</b>	
Milliy moliya bozorini rivojlantirish xususidagi ilmiy-nazariy qarashlar .....	824
<b>Burxanov A. U.</b> , i.f.d., professor, <b>Muratov Amir Timur ug'li</b> , talaba	
Iqtisodiyotda yashil innovatsiyalarni joriy etishni konseptual asoslari.....	829
<b>Ruzibayeva Nargiza Hakimovna</b> , kafedra dotsenti	
Цифровизация страховых претензий является основным механизмом развития страховой отрасли.....	835
<b>Узакова Камола Бехзодовна</b> , ассистент кафедры	
O'zbekiston va MDH mamlakatlari soliq tizimining qiyosiy tahlili .....	839
<b>Bobomurotova Manzura Panji qizi</b> , mustaqil tadqiqotchi	
Soliq ma'muriyatchiligi tizimida samarali soliq nazoratini tashkil etish masalalari.....	845
<b>Poyonov Bobir Bekmurod o'g'li</b> , <b>Bobomurotova Manzura Panji qizi</b> , mustaqil tadqiqotchilar	
Banklarda aktivlar portfellarining zamonaviy holati .....	851
<b>Murodova Mohigul Chori qizi</b> , katta o'qituvchi	
Vaqtni boshqarish texnologiyasidan foydalangan holda talabalarning o'quv faoliyatida o'zini o'zi tashkil etishini rivojlantirish muammosini o'rganishning nazariy asoslari.....	855
<b>Otajonova Maftuna Sultonmurodovna</b> , tayanch doktorant	
Kredit-modul tizimida talabalarning mustaqil ishini rejalashtirish va tashkil qilish .....	859
<b>Ustadjalilova Xurshida Aliyevna</b> , p. f. n.	
Erkin iqtisodiy hududlarga investitsiyalarni jalb etish innovatsion taraqqiyot omili sifatida .....	863
<b>Sheraliyeva Saida Azatovna</b> , katta o'qituvchi	
Paxta-to'qimachilik klasterlari mahsulotlari eksportini motivatsiyalash mexanizmi .....	868
<b>Mansurov Saidxo'ja Kamalovich</b> , tayanch doktorant	
O'zbekiston Respublikasida soliq tavakkalchiligini boshqarishning hozirgi zamon muammolari.....	875
<b>Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich</b> , mustaqil izlanuvchi	
Modern Methods of Tax Control: Analysis, Problems and Solutions.....	879
<b>Ergasheva Malikakhon</b> , Independent researcher	
Iqtisodiyotni raqamlashtirish mehnat bozorida bandlik darajasini oshirish omili sifatida.....	884
<b>Amanov Otabek Amankulovich</b>	
Tashqi savdo – statistik o'rganishning obyekti sifatida.....	888
<b>Ergashev Mirjon Yorqin o'g'li</b> , tayanch doktorant	
Nodavlat notijoart tashkilotlarida maqsadli tushumlarga doir ishchi schotlarni takomillashtirish.....	893
<b>Ne'matov Oybek Ismatullayevich</b> , PhD	
Kichik biznes subyektlarida marketing strategiyasini qo'llash va uni takomillashtirish .....	897
<b>Saidaxmedova Nodira Ilxamovna</b> , DsC	
Библиометрический анализ области знаний налогового администрирования.....	902
<b>Bokhodir Isroilov</b> , Doctor of Economics, <b>Boburshokh Ibragimov</b> , PhD	
Soliq qarzini undirish amaliyoti va uni tartibini takomillashtirish tahlili.....	909
<b>Raximova Shaxlo Rajapboyevna</b> , mustaqil tadqiqotchi	
Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlashda davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning ahamiyati.....	915
<b>Xo'jaqulova Nigora Rustamovna</b> , PhD	
Davlat byudjeti daromadlarini shakllantirishda soliqlarning ta'sirini boshqarish .....	922
<b>Maxmudov Anvarjon Maxmudovich</b> , mustaqil izlanuvchi	
O'zbekistonda tijorat banklarining investitsion faoliyatining ekonometrik tahlili .....	930
<b>Achilov Uyg'unjon Ulug'bekovich</b> , dotsent	
Семья и ее роль в воспитании молодежи.....	935
<b>Зайналов Жахонгир Расулович</b> , профессор, <b>Бердикулов Журабек</b> , ассистент	
Don mahsulotlari korxonalarida ishlab chiqarish xarajatlarining boshqaruv hisobi, auditi va tahlil qilishga oid tadqiqotlarga doir mulohazalar.....	938
<b>Nosirov Ilhom Abbosovich</b> , i.f.d., <b>Abdilalimov Akmaljon Obidjanovich</b> , mustaqil izlanuvchi	
Повышение эффективности маркетинговой деятельности издательско-полиграфических компаний..	943
<b>Холмирзаева Феруза Абдуллаевна</b>	
Совершенствование учета качества в предприятиях по хранению и переработке зерна.....	949
<b>Холбеков Расул Олимович</b> , доктор экономических наук, профессор	
Mamlakatimizda oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashning zamonaviy yo'nalishlari.....	956
<b>Axmedova Nafisa Amriddin qizi</b>	



Iste'molchilarga yo'naltirilgan marketing strategiyalarini takomillashtirish.....	962
<b>Ruziyeva Shaxlo Raupovna</b>	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda ichki auditni tashkil qilishning nazariy asoslari .....	968
<b>Maxmudova Sharifa Elmurodovna</b> , tayanch doktorant	
Tijorat banklarining chakana xizmatlari va ularga ta'sir etuvchi omillar .....	972
<b>Xudayarova Xurshida Abdunazarovna</b> , PhD	
Xalqaro lizing munosabatlarini rivojlantirish va zamonaviy texnologiyalarni joriy etishda uning rolini oshirish .....	978
<b>Latipova Shaxnoza Maxmudovna</b>	
Raqamli banklar faoliyatini tahlil qilish (Tinkoffbank misolida).....	983
<b>Nabiyeva Feruza Odilovna</b> , tayanch doktorant, <b>Parpiyeva Ra'no Abdurasulovna</b>	
Пути организации инновационных процессов в Узбекистане .....	988
<b>Насиров Дилшод Фарходович</b>	
Цифровизация банков: риски и стратегии управления финансовыми активами в цифровой эпохе.....	992
<b>Кодиров Бобур Абдулбори угли</b> , магистр	
Tijorat banklari depozit bazasini optimallashtirish masalalari .....	1000
<b>Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li</b>	
Tijorat banklari operatsion xarajatlarini optimallashtirishning ayrim jihatlari .....	1005
<b>Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li</b>	
Bank kapitali barqarorligini oshirishda iqtisodiy mexanizmlardan foydalanish holati.....	1010
<b>Vasiyev Alisher Samiyevich</b>	
O'zbekistonda fiskal va monetar siyosatni muvofiqlashtirish amaliyotining institutsional tahlili .....	1014
<b>Hakimjon Hakimov</b>	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari kredit foiz stavkasini muvofiqlashtirish masalalari .....	1019
<b>Umurzoqova Adiba Ochilovna</b>	
Korxonalarining investitsiya faolligini ta'minlashda soliq rag'batlarining samaradorligini oshirish .....	1024
<b>Ilyasova Barno Axmadovna</b> , mustaqil tadqiqotchi	
Xitoy sug'urta bozorida onlayn sug'urta xizmatlar tahlili.....	1028
<b>Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich</b> , Iqtisodiyot fanlari falsafa doktori (PhD)	
Ayrim rivojlanayotgan davlatlarda innovatsion bank xizmatlarining rivojlanish tendensiyalari .....	1033
<b>Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi</b> , PhD	
Soliq ma'muriyatchiligi faoliyati samaradorligini matematik simulyatsion modelashtirish.....	1041
<b>Artikov Ne'matulla Abdusalamovich</b>	
O'zbekistonda akademik mustaqillikni qo'llab-quvvatlash: 2022-yilgi AFI tadqiqotidan olingan tushunchalar va ilmiy istiqbollar .....	1046
<b>Yuldashev Feruz Isroil o'g'li</b> , tayanch doktorant	
Mintaqaviy rivojlanishdagi nomutanosiblikni tartibga solish funksiyalari.....	1052
<b>Mullabayev Baxtiyarjon Bulturbayevich</b> , iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori	
Tijorat banklarining innovatsion marketing strategiyasi samaradorligini oshirish yo'llari .....	1058
<b>Tadjibayeva Nigora Gulomjonovna</b> , mustaqil tadqiqotchi	
O'zbekistonda oliy ta'lim tizimini rivojlantirishning marketing strategiyasi va uning amal qilish mexanizmi ....	1064
<b>Muxtorova Umida Karimovna</b> , katta o'qituvchi	
Аспекты здоровья и питания: влияние продукции животноводства на устойчивые и здоровые рационы .....	1070
<b>Нуриллаев Рахмат Ярашевич</b> , к.с.х.н., доцент	
Роль платежных систем в функционировании электронной коммерции .....	1075
<b>Бабаева Гузаль Яшиновна</b> , доцент кафедры	
Oilaviy biznes bo'yicha jahon amaliyoti tahlili .....	1081
<b>Toshpo'latov Murodulla Sobirjon o'g'li</b>	
Milliy iqtisodiyotda sanoat tarmog'ining tutgan o'rni.....	1086
<b>Jo'rayev Dilshod Maxmudjonovich</b>	
To'qimachilik sanoat korxonalarida marketing strategiyasi.....	1091
<b>Tillyaxodjayev Azizxon Aloxonovich</b> , iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)	
Mamlakatimiz iqtisodiyotini rivojlantirishda tashqi iqtisodiy savdoning ahamiyati.....	1095
<b>Ibodullayev Abror Axrorovich</b> , dotsent, <b>Gulov Ma'ruf G'ayrat o'g'li</b> , <b>Muxtorov Ilhom Avazjon o'g'li</b> , talabalar	
The Impact of Corporate Monopolies on Market Competition and Economic Health .....	1100
<b>Nimatullayev Khondamir Tursunboy ugli</b> , <b>Avazov Ilkhom Ravshanovich</b>	



Проблемы и перспективы зеленой экономики в Республике Узбекистан .....	1104
<b>Тураева Адиба Икрамовна</b> , старший преподаватель кафедры	
Quantifying the Return on Investment for Businesses in Adopting Green Construction Practices .....	1109
<b>Gulsarakhon Muhammadyoqub kizi Ostonakulova</b> , DSc	
Ishlab chiqarish tafovutining markaziy bank monetar siyosati qarorlariga ta'siri .....	1117
<b>Duskobilov Umidjon Sharofiddinovich</b> , PhD	
Iqtisodiyotni globallasuvi sharoitida xo'jalik yurituvchi subyektlar barqarorligining nazariy metodologiyasini takomillashtirish.....	1122
<b>Kalandarova Nargiza Narimanovna</b> , PhD	
Aksiyadorlik jamiyatlarining fond birjalarida listingdan o'tish tartibi va mamlakatimiz amaliyoti.....	1128
<b>Narimonov Sayfullaxon Sunnatillo o'g'li</b> , tayanch doktorant	
Hududlar moliyaviy barqarorligini ta'minlashda investitsiya jozibadorligini oshirishning nazariy jihatlar ..... 1135	
<b>Sunatullayeva Shaxnoza Xurshid qizi</b> , tayanch doktorant	
Kichik biznes uchun muqobil moliyalashtirish manbalari va vositalari: xorijiy tajriba.....	1142
<b>Xolikov Sarvar Xayitbayevich</b>	
Sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda va sug'urta portfeli muvozanatida andarrayting xizmati .....	1147
<b>Sayfullo Mirzoyev</b> , mustaqil izlanuvchi	
O'zbekistonning elektron tijorat strategiyasi: xorijiy bozorlarda raqobat qilishning asosiy yo'llari.....	1153
<b>Baymuradov Shoxrux Maxmudovich</b> , PhD	
Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda marketingning roli.....	1158
<b>Eshmirzayev Faruddin Iloxjonovich</b> , tayanch doktorant, <b>Salimova Zaxro Sobirjon qizi</b> , magistr	
Barqaror rivojlanish konsepsiyasini tadqiq qilish yondashuvlari tahlili.....	1164
<b>Xasanova Nasiba Nazar qizi</b> , tadqiqotchi	
Oziq-ovqat mahsulotlari bozorini rivojlantirishda marketing tadqiqotlari metodologiyasi .....	1170
<b>Meyliyeva Dilnoza Boboniyoz qizi</b>	
Концепция маркетинговой стратегии развития региона и ее теоретические основы.....	1176
<b>Холмуротова Диёрахон Ибрагимовна</b>	



# SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA VA SUG'URTA PORTFELI MUVOZANATIDA ANDERRAYTING XIZMATI



Sayfullo Mirzoyev

Toshkent Davlat iqtisodiyot universiteti mustaqil izlanuvchisi,  
O'zbekinvest" EISK AJ Korporativ mijozlar bilan ishlash va  
hududiy rivojlantirish departamenti Bosh menejeri

**Annotatsiya:** Maqolada sug'urta kompaniyasi sug'urta portfelini ishlab chiqish jarayonlarida asosan anderrayterlar faoliyat olib borishi yoritilgan. Ushbu holat asosan sug'urta portfelidagi mijozlar to'g'risidagi to'liq ma'lumotlar o'rganilib, ular bilan kelgusida ishlash uchun amaliyotda bo'lgan barcha statistik ma'lumotlar o'rganilishi talab etilishi tahlil qilingan.

**Kalit so'zlar:** anderrayter, anderrayting, risk mukofotini hisoblash, risklarni hisoblash, sug'urta portfel, aktuar hisob-kitoblar, tarif stavkalari, marketing, sug'urta majburiyati, sug'urta mukofoti, zarar miqdori.

**Abstract:** The article explains that underwriters are mainly involved in the process of developing the insurance portfolio of an insurance company. This situation is mainly analyzed by studying the complete information about the clients in the insurance portfolio, and studying all the statistical data in the practice for future work with them.

**Key words:** underwriter, underwriting, risk premium calculation, risk calculation, insurance portfolio, actuarial calculations, tariff rates, marketing, insurance obligation, insurance premium, loss amount.

**Аннотация:** В статье поясняется, что в процессе формирования страхового портфеля страховой компании преимущественно участвуют андеррайтеры. Данная ситуация в основном анализируется путем изучения полной информации о клиентах в страховом портфеле, а также изучения всех статистических данных на практике для дальнейшей работы с ними.

**Ключевые слова:** андеррайтер, андеррайтинг, расчет премии за риск, расчет риска, страховой портфель, актуарные расчеты, тарифные ставки, маркетинг, страховое обязательство, страховая премия, размер убытка.

*Anderrayter kim o'zi?*

*Sug'urta sohasiga anderrayter nimaga kerak?*

Mazkur savolga javob beradigan bo'lsak sug'urta polisini qiymati anderrayter ko'rigidan keyin jamoatchilikka e'lon qilinishi mumkin. Bunday javobni xaridorlar avvalo bank menejeridan eshitadi va sug'urta kompaniyalari ham sug'urta polisini bahosi bilan qiziqishadi.

Xorijiy investitsiyalar bilan birga sug'urta sohasiga "anderrayting" va "anderrayter" so'zlari kirib keldi. Xalqaro sug'urta organlari ustidan nazorat qilish assotsiatsiya lug'atida anderrayter bu sug'urta kompaniyasini iqtisodiy manfaatlarini himoya qiladigan sug'urtalanuvchini arizasiga e'tibor bergan holda kompaniyani qanday risklarni qabul qilayotganligi, ulardan foyda ko'rishi yoki zarar ko'rish ehtimolini aniqlab beruvchilarni tushunish lozim.

Anderrayting bu sug'urtalovchini risklarni aniqlash va ularga baho berish, sug'urta tarif va shartlarini aniqlash, foyda beradigan sug'urta portfelini shakllantirishni tushunish maqsadga muvofiqdir.

Yuqoridagilarga tayangan holda sug'urta anderraytingining asosiy funksiyalariga e'tibor qaratsak, jumladan, ular quyidagilardan iborat:

1. Risklarga baho berganda, har qanday risk ma'lum parametrlari bilan: soni bo'yicha keltirishi ehtimoli bo'lgan zararlarni, matematik hisoblar bo'yicha keltirayotgan zarar va hokazolarni o'z ichiga oladi, sifat jihatdan yong'inga qarshi choralar, signalizatsiya, uchuvchilarni tayyorgarligi, tajribasi hisobga olinadi.

2. Sug'urta tariflarini adekvat tarifini belgilash.





3. Sug'urtalashda shartnoma shartlarini hisobga olish kerakligi, foydani boshqarish, sug'urta tariflari bo'yicha turli ehtimolliklari hisobga olish va h.k.
4. Sug'urta portfelini foydali bo'lishini ta'minlash sug'urta portfelini biz sug'urta brutto – mukofotlari bo'yicha anderrayting yili bo'yicha, sug'urtani ayrim turlari yoki hamma turlari bo'yicha harajatlari agent va brokerlarini rag'batlantirishga ketgan pullarni ham ko'rib hisoblash kerak.

Anderraytingni amalga oshishi sug'urta hodisasini tekshirish aniq sug'urta hodisasini keltirib chiqargan zararni hisoblashda namoyon bo'ladi.

Masalan, Kasko sug'urtasida yerda yuradigan transportning parametrlari hisobga olinadi.

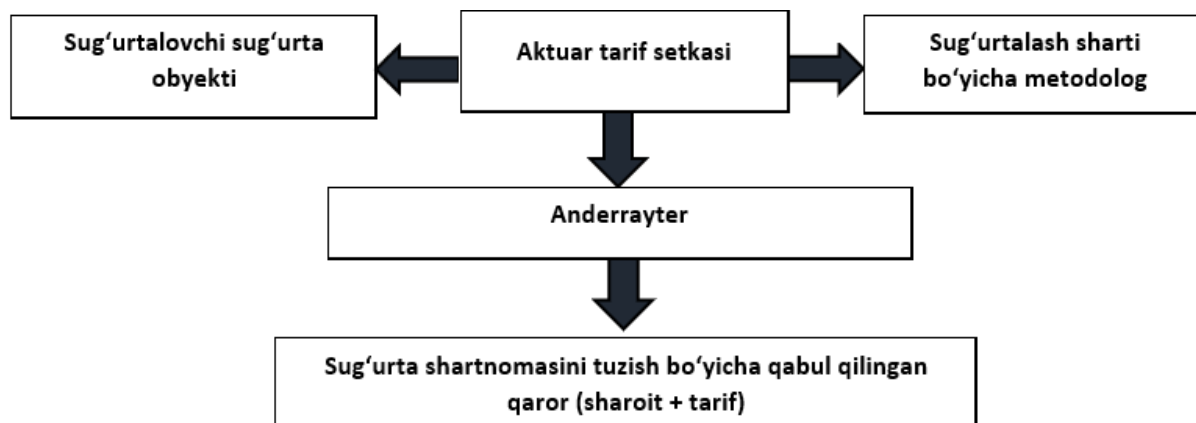
- avtomobil haydash uchun ruxsati (qo'yilgan) bo'lgan odamlarni yoshi transportni boshqarish tajribasi;
- franshizaning kiritilgan razmeri;
- avtomobilni olib qochishga qarshi qo'yilgan texnika vositalari, avtomobilni kechasi saqlash va qo'riqlash xavfsizligi hisobga olinadi.

Shunday qilib, anderrayting hamma riskni baholaydi va o'zi uchun cxemalar tuzib oladi. Har bir sug'urta turini bir necha xil parametrlari mavjud bo'lib, sug'urta hodisasi yuz berishi ehtimoliga ta'sir etib sug'urta kompaniyasi uchun zararlar ko'payishiga ham ta'sir qiladi.

Turli xil parametrlar aktuar hisoblar va tarif setkasini ishlab chiqishda hisobga olinishi sug'urta kompaniyasi uchun zarurdir. Ammo anderraytarni funksiyasi juda keng bo'lib, hatto qayta aktuariyadan ham kattadir.

Spetsifik risklar bo'yicha sug'urtalashda, jumladan, qurilish–montaj tarif setkasi, bu sohada juda kuchsiz bo'lib, har bir shunday risk noyob hisoblanadi. Shunday hollarda anderraytarni mohiyati, bir tomondan tarif setkasiga e'tibor, aktuar hisoblarga ahamiyat, boshqa tomondan, axborotlarni yig'ish, sug'urta risklarini talab bo'yicha qabul qilishda anderraytarni roli oshadi.

Anderrayter sug'urtalash bilan bog'liq hamma axborotlarni tahlil qilib, sug'urta shartnomasini tuzish uchun o'zining qarorini qabul qiladi hamda sug'urta shartnomasini tuzishda anderraytarni roli nihoyatda kuchayib boradi.



#### **Anderayter faoliyatining samaradorligi.**

Sug'urtalashda anderrayter faoliyatining samaradorligi sug'urta kompaniyasi uchun foydali sug'urta portfelini shakllantirib, anderrayting yordamida olinadigan foydani olishga zamin hozirlashdan iborat.

"Anderrayting foydasi" bu sug'urta portfelini hajmi bilan sug'urta kompaniyasi tomonidan ko'rilgan zararga to'lov (bu zarar uchun qayta sug'urtalash operatsiyalari hisobga olinmaydi). Bu ko'rsatkichlar (mukofot, ko'rilgan zarar to'lovi) aniq yil uchun anderrayting yiliga kalendar bo'yicha amal qiladigan farqi bilan agar sug'urta shartnomasi biror yil uchun tuzilgan bo'lsa amal qiladi.

Samaradorlik ko'rsatkichiga anderraytingning u yoki bu sug'urta kompaniyada qay darajada anderrayting funksiyalarini sifatli bajarilganligiga bog'liqdir. Oldinlari anderraytingni asosiy funksiyalariga risklarni baholash, sug'urta tarifini adekvatligini hisobga olishi sug'urtalash sharoiti va sug'urtalash portfelini foydalilik darajasini aniqlash bilan bog'langandi.

Oxirgi funksiya natija beruvchi anderrayting foydasi oldingi uchta funksiyani samarali bajarilganligi bilan bog'liq bo'lmoqda. Anderraytingni samaradorligi sug'urta portfelini foyda keltirishi darajasiga bog'liq.

Sug'urta kompaniyasida anderrayting tizimini joriy etishda avvalo biznes jarayonlari sug'urtalashni ko'zda tutish samara beradi. Biznes – jarayonlarini sug'urtalashda anderrayting spetsifik hisoblanib biznes jarayonlarini o'rganish sug'urtalashda anderraytarni oldiga qo'ygan funksiyalarini to'g'ri bajarilishiga olib keladi.



Risklarni analiz qilishda anderrayter o'zini talabidan kelib chiqib, sug'urta obyektini turli ko'rsatkichlar bo'yicha klassifikatsiya qiladi, nostandart ko'rsatkichlar bo'yicha sug'urta risklarini va keltirishi mumkin bo'lgan zararlar bo'yicha ayirish risklarni ajratib olish ularni sug'urtalash sharoitlar bo'yicha, belgilangan tariflari bo'yicha rahbarlikka yondoshadi.

Agar qayta sug'urtalashda hodisalar va jarayon qiyin bo'lsa, unda anderrayter sotuvchi o'rinda syurveyer yoki qayta sug'urtalovchi anderrayter bilan birga sotuvchisiz o'tkazadi.

Biznes jarayonlarini sug'urtalashni o'zaro aloqadorlik jarayonlari bo'lib, misol uchun ushbu sxemada ayrim muammoli zonalarni ko'rsatish mumkin.



Sxema muallif tomonidan tuzilgan.

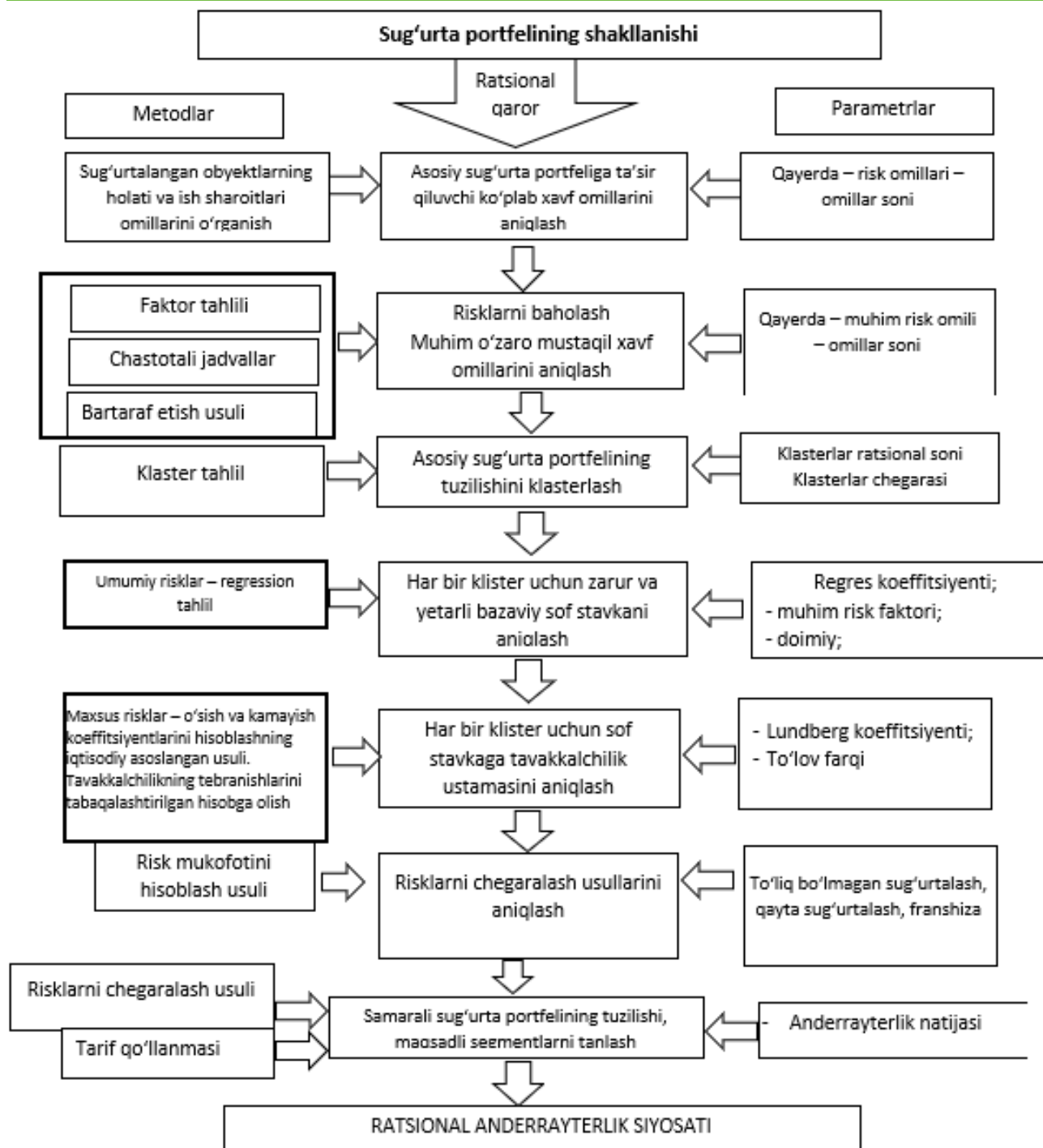
1. Transport vositalari uchun boshqarish sistemasi motor bo'lsa, xizmat ko'rsatuvchi personalni kvalifikatsiyasi bo'ladi.
2. Sanoat obyektlari uchun – chiqarish va kiritishni tizimli energiya uzatuvchilarni transformator gazlarni taqsimlagich stansiyalar va h.k., qo'riqlash tizimi, signalizatsiya, favqulotda aloqa, xavfli ishlab chiqarish obyektlari, yong'inni o'chirish, skladlarni qo'riqlash.
3. Binolar uchun – devordagi material, elektr isitgich tizimi, suv bilan ta'minlash, yong'inga qarshi tizim, yerto'la va boloxona kabi binolar muammoli bo'ladi.

Anderrayter tomonidan sug'urta kompaniyani sug'urtasiga quyidagilar kirishi mumkin. Sug'urtalanuvchi obyektlarining umumiy soni sug'urta mukofotlari, sug'urta hodisalarini soni, sug'urta hodisalarini foizdagi ifodasi, keltirilgan zarar miqdori, o'rtacha tarif, reja bo'yicha rejalashtirilgan zararlar, o'rtacha tarif bo'yicha sug'urta portfelini strukturalash.

Avvalo sug'urta portfeli deganda biz hamma brutto-mukofotini, anderrayting yilida o'tkazilgan pullarni hamma sug'urta turlari bo'yicha, sarflangan harajatlarni (sug'urta agentlariga, brokerlariga ketgan rag'batlantirish mablag'larini hamda sug'urta ishini olib borish uchun ketgan harajatlarni chiqarib tashlash tushuniladi.

Sug'urtalashda bu moliyaviy-xo'jalik mablag'larini turli tuman risklardan himoyalash vositasi hisoblanib, mulkiy manfaatlarni, jismoniy va yuridik shaxslarni turli xil kutilmagan voqea va hodisalardan himoyalash, ma'lum bir pul to'lash orqali sug'urta vnzosi shaklida amalga oshirib boriladi.

Sug'urtani asosiy biznes jarayoni marketing orqali, sug'urta xizmatlarini realizatsiya qilish anderrayting ishtirokida turli shartnomalarni rasmiylashtirish va uni tartibga solish hamda zararlarini ham boshqarish zaruriyat hisoblanadi.



Anderrayting butun sug'urta munosabatlarida asosiy bo'g'in hisoblanib butun sug'urta kompaniyasi tizimini, ayniqsa, foyda va zararni tartibga soladigan bo'limdir.

- sug'urtaga qabul qilinadigan obyekt har tomonlama anderrayting tizimi orqali o'rganilib, riskni darajasiga qarab shartnoma tuziladi. Agar risk juda katta bo'lsa, shartnoma tuzishdan kompaniya voz kechadi.
- tadbirlar ishlab chiqilib sug'urta portfelini himoya qilish asosiy maqsadlardan biriga aylanadi.
- sug'urta risklarini pasaytirish uchun turli tadbirlar ishlab chiqiladi.
- umuman anderraytingni maqsadi risklarni tanlab olish sug'urta portfeli, sug'urta turlari bo'yicha mijozlar bilan shartnoma tuzishda anderrayting avvalo sug'urta kompaniyasiga keladigan foydani birinchi o'ringa qo'yadi, anderrayting tizimini faoliyatidan sug'urta kompaniyasini kelajagi namoyon bo'ladi.



Anderrayter o'zining imkoniyatlaridan kelib chiqib, berilgan har bir arizani sug'urta kompaniyasini holatini hisobga olgan holda va risklarni darajalarini o'rganib chiqib foyda keltirishi ehtimoli bo'lgan Sug'urta risklarini qabul qiladi. Shakllantirilgan sug'urta portfelida anderrayting daromadlarni kelishini foydali qilib qo'yish har bir anderrayterdan sug'urta kompaniyasini foyda ko'rishini ta'minlaydi. Sug'urta kompaniyalari doimiy ravishda anderrayting xizmatini tashkil etishda turli muammolarga duch keladi. Bu individual ish olib borishni, sug'urta portfelini optimal razmeriga statistik jihatdan, bir-biridan mustaqil sug'urta obyektlarini tushunish mumkin. Ilgari sug'urta portfeli deganda sug'urta mukofotlarini (sug'urtalovchi to'laydigan sug'urta bozorlari) tushunilardi.

Anderrayter tomonidan sug'urta kompaniyasi sug'urtasiga quyidagilar kiritilishi mumkin.

Sug'urtalanuvchi obyektlarining umumiy soni sug'urta mukofotlari, sug'urta hodisa-larini soni, sug'urta hodisalarini foizdagi ifodasi, keltirilgan zarar miqdori, o'rtacha tarif, reja bo'yicha rejalashtirilgan zararlar, o'rtacha tarif bo'yicha sug'urta portfelini strukturalash. Sug'urta portfelini to'g'ri shakllantirish uchun anderrayting tadbirida anderrayter statistik ma'lumotlar asosida ularni tahlil qilib, sug'urta kompaniyasida qonunga zid faoliyat yo'qligini aniqlash imkoniyati ham mavjud.

Avvalo sug'urta portfeli deganda biz hamma brutto-mukofotini, anderrayting yilida o'tkazilgan pullarni barcha sug'urta turlari bo'yicha, sarflangan harajatlarni (sug'urta agentlariga, brokerlariga ketgan rag'batlantirish mablag'larini hamda sug'urta ishini olib borish uchun ketgan harajatlarni chiqarib tashlash tushuniladi.

Sug'urtani rivojlantirishdagi asosiy tendensiya bu har bir risk qilayotgan korxona, tashkilotni, sug'urta himoyasi bilan jamiyatni har bir fuqaroni ta'minlash muhimdir. Sug'urtalashda bu moliyaviy-xo'jalik mablag'larini turli tuman risklardan himoyalash vositasi hisoblanib, mulkiy manfaatlarni, jismoniy va yuridik shaxslarni turli xil kutilmagan voqea va hodisalardan himoyalash, ma'lum bir pul to'lash orqali sug'urta vznosi shaklida amalga oshirib boriladi.

Anderrayting butun sug'urta munosabatlarida asosiy bo'g'ini hisoblanib butun sug'urta kompaniyasi tizimini, ayniqsa, foyda va zararni tartibga soladigan bo'lishdir.

Sug'urtaga qabul qilinadigan obyekt har tomonlama anderrayting tizimi orqali o'rganilib, riskni darajasiga qarab shartnoma tuziladi. Agar risk juda katta bo'lsa, shartnoma tuzishdan kompaniya voz kechadi. Anderrayter o'zining imkoniyatlaridan kelib chiqib, berilgan har bir arizani sug'urta kompaniyasining holatini hisobga olgan holda va risklarni darajalarini o'rganib chiqib foyda keltirishi ehtimoli bo'lgan Sug'urta risklarini qabul qiladi. Shakllantirilgan sug'urta portfelida anderrayting daromadlarni kelishini foydali qilib qo'yish har bir anderrayterdan sug'urta kompaniyasini foyda ko'rishini ta'minlashdir. Sug'urta kompaniyalari doimiy ravishda anderrayting xizmatini tashkil etishda turli muammolarga duch keladi. Bu individual ish olib borish hisoblanadi.

Xulosa qilib aytish mumkinki, sug'urta kompaniyasi sug'urta polisini baholash uchun, ko'p riskni o'ziga oladi. Har qanday arizani sug'urtalashga topshirgandan keyin sug'urtalanuvchi to'g'risida butun ma'lumotni anderrayter so'rab surishtirib oladi va taqqoslab xulosa chiqaradi, keyin qaror qabul qiladi.

Sug'urtalanuvchi sug'urta qildirish to'g'risidagi arizani diqqat bilan to'ldirish va sug'urta kompaniyasiga qo'shimcha so'ralgan ma'lumotlarni ham yetkazib berishi zaruriyat hisoblanadi. Sug'urta polisini yaxshi bilish uchun anderrayting sug'urtalovchi baho bilan sharoit orasidagi farqni ham o'rganadi. Qanchalik sug'urta turini aniq bilsa anderrayter riskni qabul qilishi va baholashi hamda keltiradigan riskni zararini ham chamalab berish ehtimoli ma'lum bo'ladi.

Shundan keyin sotib olinadigan sug'urta polisi sug'urtalanuvchiga yoki korxonaga mos keladi. Anderraytingning beshta savolini xaridor, albatta, bilishi shartdir.

Anderrayter qaroriga ta'sir etuvchi munosabatlar aniq risklarga:

1. **Anderrayting potentsiali.** Anderrayterlarning vazifalarini, o'nlab arizalarni qabul qiladi va o'nlab risklarni sarflaydi. Sug'urtalovchilarni maqsadini o'rganadi, ular kimlarning arizalarini qabul qiladilar va nimalarni sug'urtalaydilar. O'zlarini brokerlari bilan ishlaganda, ishonchli bo'lish uchun, har bir sug'urtalanuvchini arizasini ishonchli va aniq bo'lishi uchun anderrayterlar ularni chuqur o'rganib keyin sug'urta shartnomalarini amalga oshiradilar.
2. **Portfel strategiyasi.** Sug'urta "tijorat" korporatsiyasi har yili o'z aksionerlariga foyda keltiradi. Shunday qilib, rahbariyat qaytadan ko'rib chiqib, o'zini strategiyasida anderrayting turli o'zgarishlar bo'lishini kutgan holda, strategiyani amalga oshiradi, umuman strategiyani har yili o'zgartirib foyda kelishi uchun butun imkoniyatlarni amalga oshirishga harakat qiladi. Bunday sug'urtalanuvchi shuni bilishi kerakki, ularni arizalari broker tomonidan aniq va to'liq holda sug'urtaga qabul qilinadi. Sug'urta kompaniyasi ham o'zi uchun har yili foyda oladi hamda sug'urta kompaniyasining moliyaviy holati normal holatda davom etadi.
3. **Munosabat sug'urta biznesida katta imkoniyatlarni yaratilishiga hamda mijozlar sonini ko'payishiga brokerlar bilan munosabatlar yaxshi bo'lib boradi.** Masalan, suv bosgan hududlarda sug'urta hodisasi yuz berdi, ammo sug'urta qoplamasini to'lash muammoga aylanadi, chunki sug'urta shartnomasidagi





qo'yilgan shartlar doirasidan chiqib ketadi va orada muammo paydo bo'ladi, uni faqat o'zaro munosabatlarni ma'lum me'yoriga keltirish orqali ikki tomon uchun hal etish haqiqatga yaqinroq hisoblanadi.

4. Risklarni tanlash va ularni katta kichikligiga e'tibor berish kerak. Sug'urta kompaniyasini foydalilik darajasini oshirish anderraytingni asosiy vazifasi hisoblanadi va anderrayter aynan risklarni boshqarish orqali yaxshi natijaga erishadi. Anderrayter shartnoma tuzganda, ayniqsa, suv toshqini natijasida, yuz beradigan zararlarni minimal holatga keltirish uchun kurashishi kerak. Buning uchun anderrayting shartnomaga franshizani qo'shishi zaruriy holdir.
5. Maqsad va intilish tufayli ish ikki tomonni sug'urta shartnomasini tuzishga kelishishiga olib keladi. Bu yerda asosiy maqsad anderrayting tomonidan bahoni va sharoitni bir-biriga kelishtirish bo'lib, keyin sug'urta shartnomasi imzolanadi. Hamda sug'urta kompaniyasi harajatlarni kamaytirishga erishsa, sug'urtalanuvchi esa normal sug'urta qoplamasi olish huquqini qo'lga kiritadi.

Sug'urta kompaniyasida anderraytingni asosiy vazifalaridan biri sug'urta portfelini shakllantirish bilan sug'urta kompaniyasini foydalilik asosida ishni tashkil etishga hamda sug'urta kompaniyasini ko'radigan har qanday zararini kamaytirish avvalo anderrayting tomonidan tuzilgan shartnomalari keltiradigan risklarini katta kichikligi darajasiga bog'liq bo'ladi.

Sug'urta ko'rsatkichi bo'lgan iqtisodiy samaradorlikni asosan anderrayterlar nazorat qilib kelmoqda, ayniqsa, sug'urta kompaniyasini katta zarar ko'rganligi haqidagi axborotlar ham gohida tarqalmoqda, ammo sug'urta kompaniyasini boshqarish elementar anderrayterlarni o'qishiga, malaka oshirishiga xorijiy mamlakatlar sug'urta kompaniyalarida borib strajirovka (malaka oshirish)larda bo'lishi, ularni eng zamonaviy sug'urtalash texnologiyalarini hayotga tatbiq etishiga olib keladi.

Anderrayterlar ekspert sifatida sug'urta kompaniyasidagi liderlik rolini o'zlariga olishga va butun sug'urta kompaniyasi bilan o'zlarini tajribalarini o'rtoqlashish xohishi mavjud ekanligi aniqlandi. Anderrayting mutaxassislarini sug'urta kompaniyasidagi jahonshumul roli risklarni aniqlash, ekspertiza o'tkazish eng asosiysi anderrayting tizimini sug'urta portfelini ishlab chiqishdagi xizmatlari beqiyos ekan.

#### Foydalanilgan adabiyot va manbalar:

1. Саркисов С.Э. менеджмент: словарь-справочник. –М: анкил, 2005.808 с.
2. Бойтуш О.А. место и роль андеррайтинга в деятельности страховой компании // Управленец. –2013 № 6. С. 46-49
3. Щукинова М.В, Управление процессом андеррайтинга в страховой компании [ Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.dessercat.com/content/upravlenie-protsessom-anderraitinga-v-imushchestvennom-strakhovanii> (дата обращения: 23.02.2018)
4. Быковская И.И. Управление финансами в страховой организации // Новая наука и актуальные тенденции в образовании. –2017. № 1. С. 11-15
5. Бизнес-словарь, <http://www.businessvoc.ru/>
6. Шахов В. В. Страхование: Учебник для вузов. –М.: страховой полис: ЮНИТИ, 1997.
7. Словарь страховых терминов , <http://www.insweb.com/>
8. Insurance outlook – 2020/ [https://www2.deloitte.com/us/en/ insights/industry /financial-services/financial-services-industry-outlooks/insurance-industry-outlook.html]
9. Global Economic And Insurance Market Outlook 2020/2021 [https://www.swissre.com/dam/jcr:60421a3b-f246-4718-8374-f4170d52b492/global-economic-and-insurance-outlook-2021.pdf.
10. Скамай, Л. Г. Страхование: учебник и практикум для прикладного бакалавриата / Л. Г. Скамай.- 4-е изд., перераб. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2019. — 322 с.
11. Страхование в 2 ч. Часть 2 : учебник и практикум для академического бакалавриата / Е. В. Дик [и др.]; под ред. Е. В. Дик., И. П. Хоминич. — 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Издательство Юрайт, 2019. — 318 с.
12. Ахвледиани Ю.Т. Рынок страховых услуг: современные тенденции и перспективы развития: монография/. – Москва: РУСАЙНС, 2017. – 236 с.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

# Yashil

## IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

**Ingliz tili muharriri:** Feruz Hakimov

**Musahhih:** Xondamir Ismoilov

**Sahifalovchi va dizayner:** Iskandar Islomov

**2023. № 10**

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: [sq143235@gmail.com](mailto:sq143235@gmail.com)

Bot: [@iqtisodiyot\\_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot\\_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

**Litsenziya raqami:** №046523. PNFL: 30407832680027

**Manzilimiz:** Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani  
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.



### Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi  
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar  
vazirligi huzuridagi Oliy  
attestatsiya komissiyasi  
rayosatining  
2023-yil 1-apreldagi 336/3-  
sonli qarori bilan ro'yxatdan  
o'tkazilgan.